

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 08.11.1971, sp. zn. 3 Tz 87/71, ECLI:CZ:NS:1971:3.TZ.87.1971.1

Číslo: 36/1972

Právní věta: Zmocní-li se pachatel cizí věci (jiné než motorového vozidla) v hodnotě nedosahující 5000 Kčs za účelem neoprávněného dočasného užívání, nedopouští se přečinu proti majetku v socialistickém a osobním vlastnictví podle § 3 odst. 1 zák. č. 150/1969 Sb., pokud tím úmyslně nezpůsobil majetkovou škodu.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 08.11.1971

Spisová značka: 3 Tz 87/71

Číslo rozhodnutí: 36

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Neoprávněné užívání cizí věci, Přečiny, Přestupky

Předpisy: 140/1961 Sb. § 136 odst. 1
§ 18 odst. 1 60/1961 Sb. § 19
§ 24 58/1965 Sb. § 1 99/1969 Sb. § 1
§ 257 odst. 1 141/1961 Sb. § 226 písm. b 150/1969 Sb. § 1 odst. 1
§ 3 odst. 1 38/1961 Sb. § 16 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 36/1972 sb. rozh.

Zmocní-li se pachatel cizí věci (jiné než motorového vozidla) v hodnotě nedosahující 5000 Kčs za účelem neoprávněného dočasného užívání, nedopouští se přečinu proti majetku v socialistickém a osobním vlastnictví podle § 3 odst. 1 zák. č. 150/1969 Sb., pokud tím úmyslně nezpůsobil majetkovou škodu.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 8. listopadu 1971 sp. zn. [3 Tz 87/71](#).)

Rozsudkem okresního soudu Plzeň-jih ze dne 17. března 1971 sp. zn. 1 T 1/71 byl obviněný L. V. uznán vinným mimo jiné přečinem proti majetku v socialistickém a osobním vlastnictví podle § 3 odst. 1 písm. a) zák. č. 150/1969 Sb., který spáchal tím, že v září 1970 odcizil svému bratru J. V. kolo od motocyklu v hodnotě nejméně 100 Kčs.

Odvolání okresního prokurátora zamítl krajský soud v Plzni jako nedůvodné.

Generální prokurátor ČSR ve stížnosti pro porušení zákona vytýkal mimo jiné, že krajský soud neuvážil všechny okolnosti případu jednotlivě i v jejich souhrnu, když krádež motocyklového kola posoudil jako přečin a nikoli jako trestný čin krádeže, ačkoliv obviněný byl předtím šestkrát soudně trestán a z toho čtyřikrát pro majetkové trestné činy.

Nejvyšší soud ČSR vyslovil porušení zákona a mimo jiné zrušil výrok o vině přečinem proti majetku v socialistickém a osobním vlastnictví podle § 3 odst. 1 písm. a) zák. číslo 150/1969 v rozsudku okresního soudu Plzeň-jih a obviněného podle § 226 písm. b) tr. ř. zprostil obžaloby pro trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 tr. zák., který měl spáchat odcizením kola od motocyklu.

Z odůvodnění:

Okresní soud zjistil v souladu s výpovědí obviněného a svědka V. S., že obviněný kolo od bratrova motocyklu půjčil V. S., když ten na něm žádal půjčit plášť a duši na motocykl. Bylo prokázáno, že obviněný nechtěl kolo bratrovi odcizit, protože podle výpovědi svědka V. S., který mu je chtěl zaplatit, prohlásil, že mu kolo jen půjčuje. Krajský soud v Plzni v rozhodnutí z 23. 2. 1971 sp. zn. 4 To 81/71 vyslovil právní názor, že nemůže jít o krádež, protože obviněný měl jen úmysl umožnit svědku S. přechodně užívání kola. Krajský soud měl za to, že takové skutky lze posoudit podle ustanovení § 3 odst. 1 zák. č. 150/1969 Sb., protože jde o způsobení škody jiným způsobem, než které jsou jen demonstrativně vypočteny v § 3 odst. 1 cit. zák. pod písm. a) až d). Okresní soud Plzeň-jih pak v novém rozsudku se tímto právním názorem řídil jen zčásti, neboť shledal v zapůjčení kola přečin podle § 3 odst. 1 písm. a) zák. č. 150/1969 Sb.

S tímto právním názorem nelze souhlasit. Ustanovení § 3 odst. 1 cit. zák. postihuje úmyslná jednání, jimiž je na majetku v socialistickém nebo osobním vlastnictví způsobena škoda nepřevyšující 1500 Kčs, zejména způsoby uvedenými pod písm. a) až d) tohoto ustanovení a odpovídajícími skutkovým podstatám trestných činů podle § 132 odst. 1 písm. a) až c), § 136 odst. 1, § 247 odst. 1, § 248 odst. 1, § 250 odst. 1 a § 257 odst. 1 tr. zák. Úmysl pachatele musí směřovat ke způsobení škody na cizím majetku.

Při neoprávněném užívání cizí věci směřuje úmysl pachatele k přechodnému užívání věci a trestná činnost spočívá jen v přechodné neoprávněné dispozici s věcí, nesměruje proti podstatě věci ani k jejímu úmyslnému zmenšení nebo znehodnocení. Nejde o krádež nebo zpronevěru věci, nýbrž jen jejího užitku. Tyto trestné činy jsou pro společnost méně nebezpečné než ostatní úmyslné trestné činy proti majetku a byly proto trestním zákonem č. 140/1961 Sb. vyčleněny ze skutkových podstat rozkrádání, krádeže a zpronevěry a ohroženy mírnějšími sankcemi.

Pokud nešlo o věc větší hodnoty, mohl být takový čin za účinnosti zák. č. 38/1961 Sb. a zák. č. 58/1965 Sb. postížen zpravidla jako přešupek podle § 19 zák. č. 60/1961 Sb. Při recidivě projednal takový přešupek okresní soud za podmínek zák. č. 58/1965 Sb. Jako provinění podle § 16 odst. 1 nebo § 18 odst. 1 zák. č. 38/1961 Sb. bylo možné takový čin posoudit jen výjimečně, když pachatel poškodil majetek v socialistickém nebo osobním vlastnictví, jehož hodnota nepřevyšovala 5000 Kčs, tím, že jej neoprávněně a svévolně užíval anebo ničil a tím na něm současně úmyslně způsobil škodu příliš nepřevyšující 500 Kčs, pokud se činů nedopustil opětovně nebo čin nebyl z jiných důvodů zvláště zavrženíhodný. (Srov. směrnici pléna Nejvyššího soudu z 28. května 1966 Pls 2/66.)

Otázka je, jak posuzovat neoprávněné užívání cizí věci, jejíž hodnota nepřesahuje 5000 Kčs, nyní za účinnosti zákona o přečinech č. 150/1969 Sb. Podle důvodové zprávy k tomuto zákonu zahrnuje zákon o přečinech provinění dosud postihovaná podle zák. č. 38/1961 Sb., opakovaná provinění podle zákona číslo 58/1965 Sb., přešupek podle § 1 zák. opatření číslo 99/1969 Sb. a nově vytvořené

skutkové podstaty protispolečenských jednání, která je třeba postihovat soudy.

Se zřetelem k tomu, že zákon o přečinech mimo jiné postihuje jednání dosud posuzovaná jako provinění, není důvodu odchylovat se od hledisek vyjádřených citovanou směrnicí Nejvyššího soudu Pls 2/66, a bude tedy lze postihovat neoprávněné užívání cizí věci jako přečin podle § 3 odst. 1 zák. číslo 150/1969 Sb. jen tehdy, půjde-li o úmyslné způsobení škody nepřevyšující 1500 Kčs neoprávněným a svévolným užíváním věci. Za podmínek, pro které by podle § 1 odst. 1 zák. číslo 150/1969 Sb. čin dosahoval stupně společenské nebezpečnosti trestného činu i při škodě nepřesahující 1500 Kčs, šlo by o trestný čin poškozování věci z majetku v socialistickém vlastnictví podle § 136 odst. 1 tr. zák., pokud by šlo o věc z takového majetku, nebo trestný čin poškozování cizí věci podle § 257 odst. 1 tr. zák., kdyby šlo o poškozování věci vyšší hodnoty, tj. hodnoty přes 1500 Kčs z majetku osobního nebo soukromého.

Obviněný se zmocnil kola od bratrova motocyklu v hodnotě 100 Kčs, aby V. S. umožnil jeho přechodné užívání. Jeho jednání je tedy nepřístojným jednáním ve smyslu § 19 zák. čís. 60/1961 Sb.

Krajský soud tedy porušil zákon v ustanovení § 3 odst. 1 písm. a) cit. zák., když podle něho posoudil skutek, který byl jen přestupkem podle § 19 zák. č. 60/1961 Sb., a když v tom smyslu ponechal beze změny rozsudek okresního soudu Plzeň-jih. Není správný názor stížnosti pro porušení zákona, že tento skutek měl být posouzen jako trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 tr. zák., neboť obviněný neměl v úmyslu si věc přivlastnit.

Nejvyšší soud proto vyslovil porušení zákona, zrušil usnesení krajského soudu; současně zrušil i rozsudek okresního soudu v této části výroku o vině a v důsledku toho i výrok o upuštění od uložení souhrnného trestu za tento skutek. Protože pak nejde ani o přečin, ani trestný čin a postoupení skutku k potrestání jako přestupku nepřichází v úvahu vzhledem k uplynutí promlčecí lhůty jednoho roku podle § 24 zák. čís. 60/1961 Sb., zprostil obviněného v této části obžaloby podle § 226 písm. b) tr. ř.